

Зорій Н.М.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Реформування бухгалтерського обліку на засадах стандартизації, потреба у формуванні єдиної організаційної та інформаційної системи управління державними фінансами ставить нові завдання перед науковцями та практиками щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень, спрямованих на посилення контролю за соціально-економічною віддачею всіх видів ресурсів і покращення якісних показників діяльності суб'єктів державного сектору економіки.

Основою досягнення виконання завдання оптимізації діяльності є впорядкована й узгоджена належним чином нормативно-правова база обліку. Її дослідження свідчить, що проблеми організації обліку у бюджетних установах є предметом постійного удосконалення. Основним документом, який встановлює мету, завдання та заходи зі здійснення реформи бухгалтерського обліку та фінансової звітності є Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки [4].

Питанням модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі в економічній літературі приділяється чимала увага, про що свідчить аналіз останніх публікацій та досліджень вітчизняних науковців, таких як: О. Дорошенко, О. Заячківської, С. Левицької, Л. Ловінської Н. Лиско, В. Максимової, С. Свірко, В.Сопко, Н.Сушко, Н. Хорунжак, О.Чечуліної та ряду інших.

В основному дослідження спрямовані на формування організаційних, методологічних і методичних засад модернізації за трьома визначеними держаною Стратегією напрямками: удосконалення системи бухгалтерського обліку, удосконалення системи фінансової звітності та звітності про виконання бюджетів, а також створення уніфікованої організаційної та інформаційної облікової системи.

Здійснення політики держави в напрямку модернізації обліку в державному секторі диктує необхідність адаптації економічної інформації до міжнародних вимог та стандартів, що пов'язане з потребою удосконалення українського законодавства. Слід зазначити, що у цьому контексті є значні позитивні зрушення. Так, у 2010 році затверджено Бюджетний кодекс України у новій редакції, на сьогоднішній день затверджено 19 Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі.

Повноваження з регулювання загальних питань методології

бухгалтерського обліку та звітності покладено на Міністерство фінансів України через Управління методологією бухгалтерського обліку та звітності.

Враховуючи системну трансформацію обліку у напрямі відповідності міжнародним стандартам, в Україні прийнято низку нормативних документів, спрямованих на вдосконалення бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Насамперед це стосується наказу Міністерства фінансів України від 26.06.2013 р. № 611, яким затверджено новий план рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, Положення з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ та положення з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ а також наказу Міністерства фінансів України від 02.04.14 р. № 372 „Про затвердження порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ“.

Чинний План рахунків доповнено низкою рахунків, зокрема для обліку фінансових інвестицій (клас 1): 15 „Довгострокові фінансові інвестиції“, з двома субрахунками: 151 „Довгострокові фінансові інвестиції у капітал підприємств“ та 152 „Довгострокові фінансові інвестиції у цінні папери“. Уведено субрахунки 371 „Поточні фінансові інвестиції у цінні папери“, 327 „Рахунки для обліку коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування“ та 365 „Розрахунки з державними цільовими фондами“ (клас 3). На останньому обліковуються розрахунки з державними цільовими фондами, зокрема розрахунки з тимчасової непрацездатності тощо.

Власний капітал установи збагатився рахунком 42 „Фонд у фінансових інвестиціях“, який має такі субрахунки: 421 „Фонд у капіталі підприємств“ та 422 „Фонд у фінансових інвестиціях у цінні папери“, а клас витрат - 83 „Інші витрати“ [2].

У шостому класі зазнали змін назва субрахунку 651 „За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування“ (раніше „Розрахунки з пенсійного забезпечення“), на якому обліковуються розрахунки за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. А на субрахунку 652 „Розрахунки із соціального страхування“ обліковуються розрахунки за операціями з часткової сплати за путівками на санаторно-курортне лікування, облік розрахунків зі сплати штрафних санкцій за виявлені перевіркою порушення порядку використання страхових коштів тощо[1].

Особливої уваги заслуговує поява дев'ятого класу рахунків 9 „Адміністративні послуги“ для узагальнення інформації про розрахунки та зобов'язання замовників за адміністративними послугами бюджетних установ.

Положенням з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ були внесені зміни в оцінці вартостей необоротних активів, обліку необоротних активів бюджетних установ та нормах їх зносу.

Порядком № 372 систематизовано терміни з питань обліку активів і зобов'язань, передбачено умови визнання дебіторської заборгованості активом, запроваджено норму обліку безнадійної дебіторської заборгованості та правила списання кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув.

Крім того, змін набули правила оформлення та відображення в бухгалтерському обліку операцій в іноземній валюті[3] .

Аналіз останніх змін в нормативному регулюванні бухгалтерського обліку бюджетних установ дає підстави стверджувати, що вони відповідають загальному напрямку стратегії модернізації бухгалтерському обліку в державному секторі, покликані задовольнити вимоги оновленого Бюджетного кодексу та гармонізувати облік в бюджетних установах із податковим обліком. Нормотворча діяльність спрямована на удосконалення інформаційної бази управління бюджетними установами, раціональне та економне використання ресурсів, що в умовах дефіциту надзвичайно актуально.

Література:

1. Гізатуліна Л.В. Коментар до Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 26 червня 2013 року № 611[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua>

2. Наказ Міністерства фінансів України „Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ“ від 26.06.2013 р. № 611[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Наказ Міністерства фінансів України „Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ“ від 02.04.2014 № 372[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

4. Постанова КМУ Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки від 16.01.2007 № 34. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

УДК 657. 28: 336. 22

Мулик Т.О.,

к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та аналізу
Вінницький національний аграрний університет

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ

Розрахунки за податками займають особливе місце в системі розрахункових відносин підприємства. Це пояснюється тим, що податки є обов'язковими платежами до бюджету і всі господарюючі суб'єкти їх сплачують.

Необхідність організації обліку нарахування та сплати податків на підприємстві зумовлена забезпеченням умов для проведення державного контролю за дотриманням податкового законодавства суб'єктами